Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport & commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Onderwerp	:	Commissiedebat Jonge kind
Datum	:	4 november 2026
Referentie	:	26-1072/VM
Inlichtingen bij	:	Vera Meewis, v.meewis@iederin.nl

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 11 november debatteert u over het jonge kind. Wij vragen u om daarbij een duidelijke keuze te maken voor een inclusieve start: zorg ervoor dat kinderen met een beperking, chronische ziekte of neurodivergentie samen met andere kinderen kunnen opgroeien, leren en ontwikkelen. Daarvoor is meer nodig dan goede bedoelingen. Het vraagt om een stelseloverstijgende aanpak waarin kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en zorg samenwerken vanuit één gezamenlijk doel: ieder kind hoort erbij.

Voor veel gezinnen is die inclusieve start nu geen werkelijkheid. Jonge kinderen met een beperking, chronische ziekte of neurodivergentie komen al vroeg terecht in gescheiden voorzieningen, omdat passende ondersteuning ontbreekt in de kinderopvang en het onderwijs. Deze groep kinderen komt soms zelfs al heel jong thuis te zitten, zonder ontwikkelplek en -mogelijkheden.

Maak samen opgroeien de norm! Vraag de Ministeries van OCW, VWS en SZW om gezamenlijk beleid te maken, dat uitsluiting door systeemscheidingen voorkomt.

Doordat systemen strijdig zijn, vallen kinderen uit

Vooral bij de overgang van kinderopvang naar school vallen kinderen geregeld uit. Ondersteuning stopt, verantwoordelijkheden verschuiven en passende plekken zijn niet beschikbaar in de buurt. Kinderen van 4 of 5 komen thuis te zitten omdat de school een kind nog niet ‘schoolrijp’ vindt. Terwijl er geen alternatief voorhanden is. Kinderdagcentra kampen met lange wachtlijsten en een zeer hoge bezettingsgraad. De gevolgen van kinderen die nergens welkom zijn komen terecht bij gezinnen die al intensieve mantelzorg verlenen. Het is een groot onrecht dat zij ook nog eens de last van systeemfalen moeten dragen.

Ouders lopen vast doordat kinderopvang, vve, onderwijs, jeugdhulp en specialistische zorg niet goed op elkaar aansluiten. Elk domein heeft eigen regels, geldstromen en verantwoordelijkheden. Ouders vertellen ons steeds opnieuw hoe zij van het kastje naar de muur worden gestuurd. Soms hebben zij zelfs eerst een leerplichtontheffing nodig voordat jeugdhulp kan worden ingezet. Om hun kind mee te laten doen, moeten zij voortdurend zoeken, uitleggen, aanvragen en onderhandelen.

Wanneer organisaties niet samenwerken, komt de hele coördinatie terecht bij ouders. Zij worden planner, indicatiesteller, belangenbehartiger, dossierhouder en crisismanager van hun eigen kind. Steeds meer ouders verdwalen in de wirwar aan organisaties in ingewikkelde, gedecentraliseerde lokale en regionale stelsels. Dit wordt niet opgelost met informatiedeling, of een aanmeldplicht. Maar door voorzieningen die nu gescheiden zijn, bij elkaar te brengen op één plek.

Samen opgroeien begint in de eerste levensjaren

De Ministeries van OCW, SZW en VWS benadrukken terecht in hun brief dat investeren in de eerste levensjaren het grootste rendement oplevert voor de ontwikkeling van kinderen. Daarom mogen kinderen met een beperking niet al jong buiten deze investeringen vallen. Juist deze kinderen hebben continuïteit in ontwikkeling nodig, en een plek waarin zij onvoorwaardelijk welkom zijn.

We weten dat kinderen zich niet alleen ontwikkelen dóór ondersteuning, maar vooral mét andere kinderen. Vriendschap, samenspel, wederzijds begrip en het gevoel erbij te horen zijn geen extra's. Het zijn wezenlijke voorwaarden voor taal en sociaal-emotionele ontwikkeling. Een samenleving die kinderen met een beperking vanaf jonge leeftijd apart zet, ontneemt niet alleen deze kinderen kansen. Zij ontneemt alle kinderen de kans om op natuurlijke wijze te leren dat verschillen normaal zijn.

De gevolgen van gescheiden opgroeien raken niet alleen het kind, maar het hele gezin. Terwijl ouders van kinderen met een zorgbehoefte hetzelfde verlangen als iedere ouder. Dat hun kind kan spelen, leren, vriendjes maken en zich ontwikkelen samen met broers, zussen en andere kinderen. En dat zij zelf andere ouders uit de buurt ontmoeten. Voor deze gezinnen betekent ‘normaliseren’ niet dat de zorgvraag verdwijnt, maar dat het leven daaromheen zo gewoon mogelijk kan zijn.

Maak samen opgroeien de norm

Wij vragen u daarom om een duidelijke keuze te maken voor een toekomst waarin alle kinderen van jongs af aan samen kunnen opgroeien. Die toekomst is niet alleen wenselijk, maar ook haalbaar. Op een aantal plekken in Nederland bestaan al inclusieve integrale kindcentra.[1] Daar wordt niet gevraagd onder welk stelsel een kind valt, maar wat een kind nodig heeft. Dit voorkomt dat kinderen in de gaten tussen stelsels en voorzieningen vallen. Deze manier van werken zou de norm moeten zijn. Toch wordt het opzetten van dit soort initiatieven nu bemoeilijkt en tegengewerkt door complexe regels en tegenstrijdige stelsels.

[1] Een goed voorbeeld van kinderopvang, regulier en gespecialiseerd onderwijs en dagbehandeling en zorg (logopedie en fysiotherapie) onder één dak is Het Gele Park in Lichtenvoorde, zie https://www.hetgelepark.nl/

Om tot die norm te komen vragen wij u, en uw mede Kamerleden uit de andere twee betrokken commissies, om:

- Een samenhangend en stelseloverstijgend wettelijk kader dat scholen, kinderopvangorganisaties, gemeenten en zorgaanbieders verplicht om samen te werken aan de totstandkoming van inclusieve en toegankelijke integrale kindcentra, zowel in gebouw als in visie en professioneel handelen;
- Voldoende structurele financiering en de mogelijkheid om middelen voor onderwijs, opvang en zorg eenvoudig te combineren op de plek waar het kind woont en leeft;
- Bij onderzoek naar ontschotting nadrukkelijk niet alleen Jeugdwet, maar ook de Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet langdurige zorg (Wlz) te betrekken, omdat deze voor veel gezinnen onderdeel zijn van het leven. Met daarbij altijd ruimte voor maatwerk via het PGB;
- Integrale Vroeghulp[2] structureel te versterken en beter te verbinden met Kansrijke Start, kinderopvang, onderwijs, ziekenhuiszorg en kinderverpleegkundige zorg thuis;
- De tijdpaden van beleidsagenda's gelijk te trekken, zodat inclusieve kinderopvang uiterlijk in 2035 wordt gerealiseerd, net als inclusief onderwijs;
- Actieve verspreiding van kennis en ervaringen van bestaande inclusieve kindcentra door alle betrokken Ministeries. Om nu al zichtbaar te maken dat uiteenlopende ontwikkelingsvragen optimaal kunnen worden ondersteund als professionals uit verschillende disciplines nauw samenwerken op een gedeelde werkplek.

Wat wij nadrukkelijk **níet willen** is het aanleggen van een overkoepelende database met gegevens van kinderen en ouders om hen sector-overstijgend te kunnen volgen. Dit type registratie en gegevensdeling kan, naast privacyschending, leiden tot wantrouwen en verlies van regie. De Verwijsindex Risicojongeren (VIR) wordt niet voor niets volledig uit de Jeugdwet geschrapt. Investeer in plaats hiervan in goede samenwerking, professionele deskundigheid en een gelijkwaardig gesprek mét kinderen, jongeren en ouders.

Samen opgroeien is geen keuze, maar een recht

Zolang kinderen met en zonder beperking niet samen opgroeien, blijft het opkomen voor hun rechten een permanente strijd voor ouders, en voor henzelf, als ze ouder worden. Jongeren dragen de gevolgen van onzichtbaarheid en uitsluiting hun verdere leven mee in ongelijke kansen op een opleiding, werkplek en plek in de samenleving.

[2] Zie https://integralevroeghulp.nl/

Artikel 7 van het VN-Verdrag Handicap en 23 van het VN-Kinderrechtenverdrag bepalen dat kinderen met een beperking recht hebben op een volwaardig leven en op actieve deelname aan de samenleving, binnen hun eigen mogelijkheden. Een passend, ontwikkelingsgericht aanbod, in contact met andere kinderen, geldt ook voor kinderen die medische kindzorg in de eigen omgeving nodig hebben. De overheid moet er in totaliteit voor zorgen dat álle kinderen daadwerkelijk toegang hebben tot opvang, onderwijs, ondersteuning en voorzieningen die hun opname in de samenleving bevorderen.

Samen opgroeien is de meest vanzelfsprekende manier om samen te leren leven.
Wij hopen dat u dit ondersteunt!

Met vriendelijke groet,

Ieder(in)
Deborah Lauria

Ouders & Onderwijs
Sjoerd van Geffen

Voor Werkende Ouders
Marjet Winsemius

Het Gehandicapte Kind
Rebecca Gerritse

Balans
Joli Luijckx

NVA
Caroline Verkerk

JongPIT
Bart de Bart

FODOK
Map van der Wilden

Per Saldo
Hadewych Cliteur

Samen TrOtS
Michel Pellen

LBVSO | LsBX
Elijah Delsink

Stichting Kind & Zorg
Hester Rippen-Wagner